

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natise enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

20. september!

Venti settembre! 20. september! Ta glas doni sedaj po vsej Italiji. Kako različna so pač čutila, katera vzbuja! Podlim nevernikom užiga neskončno veselje v strastnih srcih; vrlim sinovom sv. cerkve pa kliče pretužne dogodke v spomin.

Venti settembre! Jutri bo minolo 25 let, odkar se je zvršilo nečuvveno zločinstvo: rimski papež so bili namreč svoje posvetne vlade oropani. Od leta 1830. sém so začeli laški prekucuhi napadati dežele sv. očeta, katere so bile njihova last po božjem, naravnem in narodnem pravu. Peklenske sile so dvignile proti namestniku Kristusovemu na zemlji vso svojo grozovitost. Gorjé, bile so zmagosne! Papež so zgubili mesto za mestom, okraj za okrajem; kakor kruti lev svoj plen, tako so razčesali neverniki papežovo državo. Dne 20. septembra 1870. l. pala je zadnja trdnjava — Rim sam. Laški general Rafael Kadorna prihruje z razdivjanimi četami pred Rim. Začne gromovito streljati na mesto in obzidje, jame razdirati, pustošiti, moriti. Slavni Pij IX. se ne morejo več braniti; na Angeljskem gradu dajo razobesiti belo zastavo in se udajo; Rim je pal. Spomin na oni črni dan hočejo s pretiranimi svečanostmi praznovati brezsrčni papeževi nasprotniki. Mesto, da bi se sramovali vnebovpijočega ropa, ga še proslavljajo, se ž njim celo ošabno ponašajo. O hinavstvo! Kako daleč se bo še zmotil zaslepljeni človeški duh!

Venti settembre! Res pomenljiv dan. Italija je odslej zedinjena. Je-li pa s tem srečna? Ah, ne. Nikdar se po Laškem ni prelilo toliko britkih solz, kakor v teh 25 letih; ubožstvo, nepopisna bêda še ni nikoli tako trpinčila zapuščenega ljudstva. Na severu in jugu je vzdignil že večkrat v tej dobi sicer mirni in krotki kmetič orožje s tresočo se, žuljavo roko, da bi si olajšal neznosna bremena. Kri je že potokoma tekla; pač strašno znamenje, da zedinjena Italija ni srečna. Poleg gmotnega propada pa še npravstveni, moralni polom! Šole so brez Boga, mladina brez vere, brez poštenja, brez čednosti, brez upanja boljše bodočnosti. Dolgotrajne, pohujšljive tožbe so pokazale, da celó zapriseženi uradniki krusijo in teptajo svete pravice. Nesrečni narod, kojemu je naložilo 25 let tak mučen križ, da mora ihteti sedaj v groznem trpljenju!

Venti settembre! pomenljiv tudi za papeža. Zgubili so svojo krasno in bogato državo, postali so žrtev pohlepne krivice. Ubogi jetnik so ôni, ôni, ki rosijo na celo človeštvo blagodejno svobodo, ki sô njen varuh in pokrovitelj. Toda s tem svoje svetovne veljave nikakor niso zgubili. Nasprotno. V temni dobi zadnjih 25 let je dospela papeževa moč na vrhunec; kojega še nikoli ni dosegla. Papež so kljub zakletim sovražnikom prvi vladar na svetu, oče, kateremu se brezpogojno po-

korijo in z neomejeno ljubeznijo klanjajo milijoni zvestih otrok. Kje je kak cesar ali kralj, ki bi se meril s papežem v duševnih močéh? Ni ga pod solncem. Bog ne zapusti poglavarja sv. cerkve. On ga povelečuje tudi v trpljenju in poniževanju; On bo, kakor je to že večkrat storil, tudi sedaj pogreznil njihove sovražnike v prah in pepel, in na razvalinah se bo dvignil presvetli prestol velečastno ustalega papeštva.

Venti settembre! Neverniki se radujejo — v krivici, kakor se je nekđaj Nabuhodonosor; mi pa bomo molili za sv. očeta. To je orožje, ki razdrobi tudi najhujše verige vsakega sovražnika. V Rimu so postavili bronast spomenik Garibaldiju in Kavurju, in s tem povzdigujejo ona dva moža, ki sta največ storila za propad in trpljenje sv. očeta; ona sta splela papežu trnjevo krono. Rimski odlični list »La vera Roma« pa tolaži katoliški svet ter lepo pravi: »Katoličani, molimo in delujmo, potem bodo prisijali zopet zlati časi! Ali takrat bomo iz Garibaldijevega spomenika vili velikanski zvon, ki bo donel od vzhoda do zahoda in glasno prepeval našo zmago«. — V to pomozí Bog, daj milo nebó, da bi se le kmalu zgodilo!

Novi „kmečki prijatelji“.

Slovenskim kmetom se vsiljuje zadnji čas neki spis z naslovom »Slovenskim kmetom v poduk in prevdarek, poleg dr. Ingwerja za Slovence priredil M. T.« Naše ubogo ljudstvo ima malo prijateljev, ki bi se hoteli zanj potegovati bodisi z besedo, bodisi s pesom; zato vsacega z veseljem pozdravljamo, ki se postavi z nami vred v bran nasproti mnogobrojnim nasprotnikom kmečkega ljudstva. Ali tega novega prijatelja se ne veselimo in se ne moremo veseliti, ker ni pravi prijatelj, in zato danes kličemo našemu dobremu kmečkemu ljudstvu: Prijatelji, varujte se krivih prerokov!

Omenjena knjižica je socijalistična, ter sestavljena po govorih nekega Ingwerja. Kdo pa je Ingwer, da hoče kmete podučevati? Ali je kmet? Ne! Ali je rokodelec? Ne! Pred kratkim je bil Ingwer v raznih mestih koroške dežele ter je tam oznanjeval nove socijalistične nauke. Kmalu na to so imeli v Celovcu pekarski pomočniki zborovanje, pri katerem je predsednik rekel: »Prijatelji, delavci, ne pustimo se voditi od žida, ki nikdar delal ni, in ne ve, kaj je delo! Prav je govoril vrli delavec! Kmetje, storite tudi vi tako in ne pustite se voditi od žida, ki nikdar delal ni, ter ne verjamite njegovim besedam. Žid in socijalisti, ki stojé za njim, ne vedó, kako se seje in žanje, oni ne vedó, kako se živina redi in vinogradi obdelujejo, oni ne vedó, koliko skrbi delajo kmetom nemarni posli, oni ne vedó, koliko

kmečkih domov se je že podrlo, ker mladi niso več takšni, kakoršni so stari bili! V sledečih vrstah se bo dokazalo, da socijalisti o kmetijstvu ne vedo prav ničesar nič, ali vendar hočejo vas kmete podučevati. Danes je mnogo ljudij, ki se v svojem življenju niso ničesar učili, ali vendar hočejo vse vedeti, in žalibog se najde dosti vernikov, ki vse verjamejo, misleči, da mora vse resnično biti, kar je pisano ali tiskano.

Kaj pa je socijalizem, kaj neki socijalisti hočejo? Socijalisti ali socijalni demokrati hočejo, da bi v bodoče med ljudmi ne bilo več zasebnega produktivnega imetja. Produktivno imetje se imenuje ono, s katerim se kaj prideluje n. pr. polje, oralo, sekira itd. Vse pridelano imetje naj bo državna lastnina, in država je bode razdeljevala ljudem. Socijalistična stranka je nadalje popolnoma neverna. Bogu so svojo pokornost odpovedali ter pravijo, da Boga ne potrebujejo, ter Boga ne poznajo, zato hočejo odpraviti postave, zakon in vsakatero posvetno ali duhovno oblast.

Kako so pa nesrečneži prišli do tega mišljenja? Predragi kmet! Ti hodiš za svojim plugom, za svojo živino, ti okopavaš svoje vinograde kot hlapec božji; le Bog nad teboj je tvoj Gospod, druga gospoda ti ničesar nima ukazovati, ako bodeš božje zapovedi izpolnjeval. Tudi tebi kmet ne sije vedno zlato solnce, tudi tebe tare reva in žalost; ali vendar ti ne veš, koliko ima pretrpeti v velikih mestih ubogo ljudstvo, ki mora pri ljudeh iskati svoj vsakdanji kruhek. Človek ni tako mil gospodar, kakor Bog nad nami! V bogastvu otrpne človeško srce, da nima več sočutja do bede svojega bližnjega; v mestih je beračiti prepovedano in dostikrat se zgodi, da bogati milijonar s divjimi psi odganja prosilca, ki prosi drobtinic od obilnih obedov, s katerimi se bogastvo gostuje! Vsled tega se je v revežih, ki bivajo v velikih mestih, in sicer ne toliko v katoliških deželah kakor v lutrovskih, vnela brezmerna mržnja do tistih stanov, ki imajo kaj lastnine. Socijalizem vzdiguje svojo glavo, kakor temna pošast in postaja vedno silnejši! Najhujša kazen ničvrednih starišev so ničvredni otroci, ki na stare dni očeta tepó in preklinjajo; takega sinu si je liberalni novi čas izredil v socijalizmu. Ne samo, da so bogatini v gospodarskem oziru delajoče ljudstvo zlorabili, ter množili svojo last z zaslužkom ubogih ljudij, bogatini, večinoma prostozidarji, delali so tudi ves čas, da bi izpulili ljudem iz srca upanje na večnost, da bi jim izdrli iz prsij zadnjo koreniko vere, katero je ljuba mamica usadila v nežno otroško srce! Kdo je torej socijalizma kriv? Krivični bogatini in neverni prostozidarji, ti so ga vzgojili in ti nosijo vso odgovornost! Zato mi socijalne demokrate pomiljujemo, ter molimo za nje; osebno jih ne bomo sodili, ker sami svoje zmete niso krivi, ali pretresovali bomo njihove nazore, ter spoznali, da kmet socijalni demokrat ne more biti, ker bi to zanj bila največja nesreča!

Nauk, katerega socijalni demokrat razlaga v svojih gori navedenih bukvicah, se bode od stopinje do stopinje zasledoval, ter se bode dokazala njegova puhlost in neumnost.

I. Socijalni demokrati pravijo, da je kmet v državi brezpraven in da bo kmalu brezposesten; uzrok temu je, da zemlja ni več kmečka lastnina, marveč upnikov, in da bodo kmeta dolgovi s časom popolnoma uničili; ob enem ga tarejo preobilni davki.

II. Razlaga socijalni demokrat zgodovinski razvoj sedanjih razmer: »dokazano je, da v začetku niso imeli ljudje zemljišč z izključno lastninsko pravico, ampak je bila zemlja imetje vseh zajedno; vladal je komunizem«, vse je bilo vseh in zato je vsak rad delal, pozneje s krščanstvom so prišli baje graščaki, ki so se polastili kmečkega premoženja, kmetje so morali robot delati,

gospodje pa so z lovsko družbo uničevali poljske pridelke ter oskrnjevali kmečka dekleta — strašna je tvoja zgodovina kmet!« Prišlo je leto 1848, »kmet je bil oproščen, in že je začelo vstajati drugo gospodstvo — zlato tele!« —

Na to kratko odgovorimo: Da je kmet v državi brez pravice, ni res; on ima velevažne pravice, ali to je žalostno, da se kmetje teh pravic ne poslužujejo prav, da se pusté motiti od raznih strank. Državni zbor daje postave, in tam so kmečki poslanci konservativni, drugi liberalni, tretji narodni, četrti mladočeški, peti staročeški, šesti poljski itd., mesto da bi vsi skup bili jedna stranka krščanskih kmetov! Zavoljo nesloge ne opravimo ničesar; bomo složni in kmečki stan bo najmogočnejši med vsemi.

Zdaj pa še jeden prijatelj pride ter hoče k mnogobrojnim oddelkom še socijalne demokrate pridružiti, ali bode s tem kmet več veljave imel, če se še bolj razcepi? Nikdar ne!

Kmet bode kmalu brezposesten, tožij socijalisti. Da, če bode oderuštvo redno tako prospevalo, kakor do zdaj, tedaj bode gotovo kmalu brezposesten; ali če kmet socijalist postane, in se sanje socijalistov izpolnijo, tedaj se bo posestva najprej iznebil, ker socijalni demokrati hočejo, da bi nihče lastnine ne imel. Dolgovi so res preobilni, davki morebiti tudi, ali od kedaj se je to pričelo? Vselej ni bilo tako.

V začetku zgodovine, trde socijalisti, je bila vsa zemlja vseh zajedna last; dokazano je, pravijo. V začetku res! Bog je Adamu dal ves svet, ali že Kain in Abel sta si premoženje razdelila, eden je obdeloval svoje polje, drugi pa je živel od svoje živine kot pastir. Starejšega dokaza, kakor sveto pismo, pa ves svet nima, in socijalni demokrati tudi poznejših dokazov nimajo, ter je velika predrznost trditi, da je kedaj pri kakem narodu bilo vse premoženje skupna last! Zgodovina nam sicer pripoveduje, da so si razni narodi zemljo po družinah delili, tako, da je vsako pleme imelo svojo lastnino. To pa ni bil komunizem, marveč tako urejeno v tedanjih nevarnih časih, kjer nikdo pred sosedi ni bil varen, ter ni vedel, ali ne bode jutri sovražnik prišel, mu požgal njegov dom, ter mu ženo in otroke odpeljal v suženstvo. V tedanjih časih so morali vsi udje jednega plemena vkup ostati, da so se mogli braniti, in da bi vkup ostali, zato ni pustil starašina skupnega premoženja razdeliti; jasno je, da to ni komunizem. »Vse je bilo vseh; in za to je vsak rad delal«, pravijo socijalisti. Ravno nasprotno, ako je več delavcev pri enem delu, se potem jeden na drugega zanaša in ničesar se storilo ne bo; saj vsakateri misli, bodo že drugi storili, ter se rajši v senco vleže, če ni dosti nadzorovan. Svet je med ljudi razdeljen samo zavoljo tega, da bi ga ljudje boljše obdelovali.

Sv. Tomaž Akvinski nas uči vse drugače, kakor socijalni demokrati. On piše:*) Ali sme kdo imeti kako lastnino? Čez zunanje reči ima človek dvojno oblast, on sme 1. z njimi razpolagati, 2. jih sme rabiti. Z ozirom na razpolaganje**) mu je dovoljeno, da sme stvari kakor svoje posedati; kajti to je k človeškemu življenju iz treh uzrokov potrebno: Prvič, ker vsakdo za to bolj skrbi, kar je njegovo, kakor za to, kar je vseh, ali vsaj veliko drugih last; pri skupnih opravkih se vsakdo dela izogiba, ter jo drugim pušča, kakor se povsod godi, kjer je veliko služabnikov. Drugič, ker se potrebna opravila veliko redneje opravljajo, če ima vsak svoj gotovi opravke; vse bi bilo zmedeno, če bi se vsakateri z vsemi opravki pečal. Tretjič se tako mir med ljudmi ohrani,

*) Summa 2. 2. Q 66. art II. conclusio.

**) potestas procurandi et dispensandi.

ker mora vsakdo s svojim biti zadovoljen, saj vidimo, kako se tam vedno prepirajo, kjer je za eno reč več lastnikov.

Druga je pa s pravico, posluževati se zunanjih rečij. V tem oziru človek stvari ne sme posedati, kakor svojih, on se njih mora posluževati, kakor bi bile vseh; zato je apostol ukazal: »Veli bogatinom tega sveta, da naj radi dajo in delijo od svojega imetja«. — To je nauk sv. katoliške cerkve o posvetnem blagu in ta nauk je edino pravi. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Duhovne vaje pri Sv. Nikolaju na Polju.

Od dne 21. do 29. avgusta so obhajali častiti gg. misijonarji od Sv. Jožefa pri Celju pod vodstvom gosp. Janeza Macurja duhovne vaje pri Sv. Nikolaju na Polju. Začeli so, kakor po navadi, s podukom in spovedjo otrok, potem so prišla dekleta, za dekleti zakonske žene, za njimi fantje in zakonski možje na vrsto. Vkljub velike vročine so čč. gg. misijonarji po štiri prav tehtne govore in nauke na dan imeli; od zgodnjega jutra do poznega večera spovedovali. Ljudstvo je redno in z veliko gorečnostjo sv. nauke poslušalo, svoje srce po dobri sv. spovedi očistilo; torej je obilni sad sv. vaj pričakovati. Čast. gospodom misijonarjem pa naj stoterno ljubi Bog plati, kar njim mi vsi župljani iz celega srca želimo!

Praznovanje 70letnice v Gotovljah.

Velečastiti gospod Valentin Par, župnik in duhovni svetovalec v Gotovljah, so praznovali v četrtek, dne 5. septembra t. l. v krogu svojih duhovnih bratov sedemdesetletnico svoje starosti, ob enem pa tudi petinštiridesetletnico mašništva in petindvajsetletnico župnikovanja v Gotovljah. Domači fantje in pevci so jim združeni s pevci »Slov. kat. delavskega društva v Žalcu« priredili lepo podoknico s petjem, streljanjem in umetno razsvetljavo. Občinski odbor v Gotovljah pa jih je z ozirom na njihove nevenljive zasluge imenoval jednoglasno častnim občanom, in jim tudi poklonil krasno diplomo. Gospod slavljence so se za te javne dokaze ljubezni in udanosti svojih faranov z ganjenim srcem zahvaljevali. Dal jim Bog zdravja, da še učakajo zlate sv. maše!

Gospodarske stvari.

Mlin za grozdje.

(Konec.)

Da pa morejo valci grozdje lepo grabiti, morajo biti grebenasti. Kar se teh grebenov tiče, je človeška domišljija in nagon zboljšavanja brez potrebne podlage, kakor je skušnija in znanje nekaterih pravil, mnogokaj deloma zelo nerodnega izumila. Najdejo se grozdni mlini, ki imajo včasih valce, podobne zobatim kolesom tako, da grabijo grebeni eden med drugima. Ti zmečkajo pošteno ne samo jagode, temveč tudi peclje grozdja in se spravi tako mnogo onih surovih tvarin iz pecljev v vino, katerih se treba radi finosti vina vedno skrbno ogibati. Idealno mečkanje grozdja je namreč, samo zrele jagode zmečkati, da se iz njih sok spravi, ono drugo pa kolikor moč celo pustiti. Tako visoki grebeni so sploh nepotrebni, da celo škodljivi. Najbolje, da so grebeni le po $\frac{1}{2}$ cm visoki, to popolnoma zadostuje, da grozdje lepo

grabijo. Tudi je najbolje, da so grebeni lepo vstricni, in treba, da so okolo valca zaviti, kakor spiralka.

Ako so valci s pločevino prevlečeni, tedaj niso grebeni v les, temuč le v pločevini napravljeni; pločevina je tako nagubana, da nastanejo na nji po $\frac{1}{2}$ cm visoki vstricni grebeni.

Mnogokrat so ti grebeni pri lesenih valcih nekoliko širji z bolj ostrim robom, pa z železnimi skobami okovani. Valci morajo na močnem okviru biti dobro vtemeljeni. Okvir je večinoma iz lesa. Dobro je, da je radi večje trdnosti ob obeh krajih v sredi vstanovljenih valcev z železnimi sponami vezan. Osi enega valca naj bodo tako vtemeljene, da se dá ta valec premikati, kakor se hoče, da je prostor med valcema širji ali ožji, kar je odvisno od grozdja. Premika pa se s pomočjo vijakov. Najprej se vijak na eni strani privije ali odvije, potem se privije ali odvije drugi, tako dolgo, da sta valca, ako se od zgoraj med nja pogleda, popolnoma vstricna. Vijaki pa naj bodo taki, da jih ne zamore sleherni brez orodja odvijati, sicer si delavci radi delo olajšajo, valce bolj vsaksebi postavijo, lažje delajo, ali gospodar pa naj škodo trpi.

Valci se obračajo s kljuko ali kar je bolje, s pomočjo mahala. Pri nekaterih mlinih se le eden valec s kljuko obrača, a drugi za njim vsled trenja grozdja. Bolje pa je, da se obračata oba in sicer s pomočjo zobatih koles. Zelo koristno pa je, da se ne obračata oba valca enako hitro, temveč eden počasneje kakor drugi, da se grozdje bolj zmečka. Zategadelj naj bode eno zobatih koles večje, kakor drugo.

Kar se tiče korita, v katero se natresa grozdje, naj bode to dovolj prostorno, zgoraj širje kakor zdolaj, njega končne stene ob koncih valcev pa naj bodo navpične. Pri kratkih mlinih je koritov del neposredno nad valci z navpičnimi stenami, vrh pa na vse strani razširjen, torej je tako korito tako rekoč iz dveh različnih delov zbito. To pa ni ravno za njegovo priprostost v korist.

To so torej znamenja dobrega grozdnega mlina. Gospodar naj jih uvažuje, kadar si ga kupuje. Ako kupuje kmet živinče, ga ogleda in dobro presodi od vsake strani in odide, če ima eno slabost. Pri nakupovanju strojev, ki ga tudi v gospodarstvu dobro podpirajo in včasih morejo mnogo koristiti, pa zaupa preveč drugim. Tako potroši lep denar za robo, katero bi mogel po isti ceni ali le nekoliko dražje mnogo bolje dobiti.

Kdor želi mlin, ki je točno po navedenih načelih napravljen, dobi ga tudi pri Josipu Lorber-ju v Žalcu. Ta livarna izdeluje svojo robo solidno in dobro. Nja prednost je, da je blizu. Bližina tovarne je pa velika korist, o kateri se lahko sleherni prepriča, komur se je kak del stroja zlomil in ga je moral na popravilo tovarni daleč pošiljati. Tudi je najpametneje domači obrti dela dajati, ako ta izdeluje dobro robo. Obrt se vstricno z drugimi gospodarskimi podjetji bori za gospodarstven napredek, je važen člen narodno-gospodarstvene verige. Za kraj je pa posebno važna krajevna obrt, ki je deloma tudi jez za denar, da ta ne gre po nepotrebem v tujino, temveč večinoma v kraju ostane za domače delo.

Ivan Bele.

Sejmovi. Dne 21. septembra na Laškem, v Lučanah, na Framu, v Poličanah (za svinje), Ormožu, Pod-sredi in Siegersbergu. Dne 23. sept. v Braslovčah. Dne 24. sept. v Arnožu, pri Sv. Trojici v Slov. gor., v Slov. Bistrici, v Šmartnu pri Slov. Gradcu in na Remšniku. Dne 25. sept. v Imenem (za svinje). Dne 26. sept. na Bregu pri Ptujju (za svinje).

Dopisi.

S Slatine. (Nemške klopi romajo v Vitanje.) Vsemu svetu je znano, kako silno se je vrezal nemški šulverein, ko nam je postavil krasno poslopje za nemško šolo na Slatini. Toda mi nismo marali za dobroto, katero nam je ponujala nemškutarška gospoda. Lepo šolsko poslopje stoji že več let prazno, ker ni bilo dobiti otroka, katerega bi bili mogli zvabiti nemškutarji v svojo nemčursko palačo. Med nami, hvala Bogu, ni bilo najti Judeža Iškarjota, ki bi bil zatajil svoj narod; ni ga bilo Herodeža, ki bi bil umoril svoje dete. V šolskem poslopju so nastavili nemškutarji tudi lepe nove šolske klopi, po katerih so letale miši in podgane, ker otrok ni bilo, da bi bili sedali po njih. Te šolske klopi se bodo te dni izselile iz nemškega šolskega poslopja na Slatini ter romale kam? tje v Prusijo? o ne! v Vitanje! Pametnim Vitanjčanom svetujemo, naj napravijo po našem vzgledu: nobenega otroka naj ne izročijo nemškemu šulvereinu. Miši in podgane naj skačejo po teh klopeh. Nikar ne mislite, da je res, kar vam pravijo nemškutarji, češ: nemški jezik je neobhodno potreben za življenje. Koliko ljudij poznam, ki so trgali hlače po nemških šolah, pa so zdaj veliki siromaki! Je že dobro, če človek zna tudi kakšen ptuj jezik; pa materinega jezika ne sme nihče zanemariti, če noče biti Judežu podoben. Meni so razmere po Vitanju nekoliko znane in tu si upam trditi, da bodo vsi britko obžalovali, ki bi se dali zapeljati, da pošiljajo svojo slovensko deco v nemškutarško šolo. Ali ni vsa okolica okrog vitanjskega trga slovenska? Ali ne prodajajo štacunarji, oštirji, kovači, črevljarji in krojači svoje blago slovenskim kmetom? Ali ne bo treba, da ti otroci vitanjskih krčmarjev in štacunarjev tudi sami dobro znajo slovenski jezik, da se bodo mogli kedaj zmeniti pri svoji kupčiji? Kakšna neumnost tistih vitanjskih tržanov, ki so silili za nemško šolo, katero bodo morali zdaj sami vzdrževati, zraven pa še plačevati za dozdašnjo šolo, kakor smo zadnjič brali v »Gospodarju«. Svojim lastnim otrokom ne privoščijo ti po sili Nemci nič dobrega in sebi in svojim otrokom nalagajo tako nepotrebno breme. Ali so pa morebiti vitanjski prisiljeni Nemci tako bogati, da ne vedo kam z denarjem? No nekoliko utegne biti premožnih med njimi; velika večina pa, ki bo tudi morala po nepotrebem plačevati za dvojno šolo, je silno revna. Nemška šola bo spravila te siromake na beraško palico. Pri nas so tudi nekateri nemškutarji trdili, da nas nemška šola nič stala ne bo. Toda veruj, kdor hočeš. Mi vemo prav dobro, da se je umetna gorečnost za nemški šulverein že grozno ohladila. Dunajsko mesto je prejšnja leta dajalo na leto veliko podporo za nemški šulverein. Zdaj pa, ko so združeni kristjani prišli v našem stolnem mestu na krmilo, se podpora daje katoliškemu šolskemu društvu, ki ima skrbeti za to, da se šola zopet pokristjani. Nemški šulverein ne bo sčasoma ničesar več dajati mogel, ker mu bodo vsi pametni Nemci hrbet pokazali. Ljubi Vitanjčani! pokažite voznikom, ki pripeljujejo v nekaterih dneh nemške klopi k vam, pot tje gor proti Št. Florjanu; naj jih le peljajo preko Koroškega na nemško Tirolsko. Če pa klopi izloži v Vitanjski vesi ali v Vitanjskem trgu, naj pa te klopi tam lepo mirno počivajo, kakor so počivale pri nas; naj letajo po njih miši in podgane. Za vaše otroke si pa oskrbite pridnih, krščanskih učiteljev, da jih učijo v tistem jeziku, v katerem bodo otroci morali govoriti v svojem prihodnjem življenju, stvari za življenje potrebnih. Kdor pa misli, da bo njegov sin moral hoditi daleč po svetu, naj naprosi šolsko oblastnijo, da ga učitelj še kaj nemški nauči. Zagotavljam vsacega, kdor bo šolsko gospodo v Konjicah ali v Gradcu

poprosil za nemški šolski poduk svoji deci, mu bo tudi kaj nagloma in z veseljem ustregla. — Kmalu, ko se pri Vas odpre nemška šola, pridem tje gor. Zaupam, da med Vami ne bo nobenega Judeža in nobenega Herodeža, sicer jih bom naznanil v »Gospodarju«.

Slatinčan.

Iz ptujskega okraja. (O volilnem shodu) pri Sv. Barbari v Halozah se je sicer že poročalo, pa nekaj se je zamolčalo, o čemur se ne sme molčati. Poročevalec dr. Jurtela je priznati moral, da se slovenski deželni poslanci še niso dogovorili, kako bodo postopali z ozirom na izstop iz deželnega zbora v bodoče. — Volilci so mislili, da je to vprašanje že rešeno, ker je bilo po izstopu že več volilnih shodov in so se vsprejele že tudi resolucije. Posebno obširna je ona, katero so vzprejeli volilci na shodu v Ljutomeru, vsled poročila dra. Dečko. Zakaj se tedaj ta važna stvar odlaga, ko je vendar celjsko vprašanje že rešeno?

Iz Ribnice. (Slovensci na noge!) Razpisane so volitve za okrajni zastop marenberški. Da je bila večina do sedaj tega zastopa nam nasprotna, je nam vsem dovolj znano. Kako so skrbeli za blaginjo našega naroda, mi ni treba omenjati. Slovenec plačuje jednako z Nemcem davek, ali če pogledaš, kako se je brugal ta zastop za popravljanje cest, zlasti, katere je najbolj slovenski kmet rabil, se lahko prepričaš, da skoraj ni nič storil, da, tako zanemarjal, da so bili nekateri Nemci sami nevoljni radi te brezbriznosti. Slovenski kmet, kje gre za tvoje pravice, potegni se sam zanje — zlasti sedaj imaš najlepšo priložnost pokazati, da na slovenski zemlji bolje sam znaš gospodariti. — V nedeljo, dne 22. sept. bode volila volilne može občina Janžev vrh; gotovo na slavo Slovencev. Kdaj bode ribniška občina volila, še ne vemo; toda tudi od te pričakujemo, da bo trdno stala. Volili bodo pa tudi veleposestniki, in od teh je odvisna naša zmaga. Hrabro tedaj v narodni boj, veleposestniki, ne le samo ribniški, ampak vsi celega okraja! Ako bodo se veleposestniki od Sv. Antona tako vrlo držali, kakor so tudi zadnjič shod podružnice sv. Cirila in Metoda v Vuhredu počastili, tedaj smemo pričakovati, da zmagamo. Če dobimo večino okrajnega zastopa enkrat na našo stran, potem bode tudi okrajni šolski svet drugačno lice dobil — in nasprotni stranki tudi za vselej odklenkalo!

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Šolska vest.) V soboto dne 14. sept. se je končal na tukajšni štiri-razredni ljudski šoli poduk za tekoče šolsko leto. Ta dan se je poslovil tudi od svojih učencev in učenk ljubljani učitelj gosp. Mih. Vauhnik ter se v tem tednu podal na svoje novo mesto kot nadučitelj v Svetinje. Kot izvrsten učitelj trudil se je z vso gorečnostjo v šoli s podukom, svest si, da njegov trud ne more biti in ne bode brez sadu. Pa tudi kot učitelj-narodnjak gojil je pri svojih bivših učencih ljubezen do domovine, ter vsajal v njih mlada srca sadiko »slovenske zavednosti«; dal Bog, da bi ta sadika pri njih v moških letih prav čvrsto uspevala! Pa ne samo v šoli, temuč tudi izven šole pokazal se je pri nas g. Vauhnik vselej in povsodi kot iskren narodnjak in blag značaj, zatorej pa je tudi učitelj ljubezen in spoštovanje pri vseh faranih. Svetinčanom moremo pač častitati na pridobitev takó izvrstne nadučiteljske moči, in želimo, da bi g. nadučitelj s svojo družino na svojem novem mestu doživel prav mnogo, mnogo veselih uric!

Iz Selnice ob Muri. (Shod.) V nedeljo, dne 15. septembra so nam naznanjali na voglih prebiti lepaki, da priredi kmetijska podružnica mariborska v Št. Ilju popoldne po večernicah shod, na katerem se bode posvetovalo, kako naj se prenapredi lovska postava za vinorodne kraje, kjer zajci po vinogradih škodo delajo. Po

večernicah se zberemo na prostoru, od krčmarja g. Jož. L. v zato pripravljene. Iz Maribora so došli nekateri gospodje, izmed katerih je prvi govoril g. G. o pomanjkljivi mitniški postavi in potem o škodljivem zajcu. Povedal je pač golo resnico, da se lovski najemniki tako rekoč igrajo z ubogim kmetom, ker ta mora rediti zajca in trpeti škodo po sadonosnikih in vinogradih (na povernitev škode ne sme misliti), ko se gospodje na lovu potem nad krmljenimi zajci zabavajo. Izrekel je željo, da naj bi vsi posestniki, oziroma občine delale na to, da bi v vinorodnih krajih smel vsak posestnik na svojem posestvu zajce pokončavati o katerem koli času. Kdor pa bi imel veselje do zajca, naj si svoje zemljišče ali posestvo dá zgraditi in tam naj redi zajcev, kolikor se mu poljubi. Ko je g. govornik končal svoj nemški govor, izrazil je občno zadovoljnost poslušalcev za tako postavo (ako jo res kdaj dočakamo,) govorniku g. rof z besedami: »olli einverstanden, drum zaimer jo her kaimen«. G. govornik nam je povedal tisto potem tudi po slovenski, in sicer, kakor se je sam opravičil, da nove (!) slovenščine ne zna, da bode povedal po stari »pauverski slovenski šprahi«; zraven pa še tudi pristavil, da ako se dva Slovenca po novi slovenski »šprahi« pogovarjata, se drug drugega ne razumeta (!), da sta prisiljena nemški govoriti. Tu ga imate zdaj Babilonski »turn«! Kako je ta človek prišel do tega prepričanja in dokaza, je nam nerazumljivo. Nam Slovencem pa, kateri se, govoreči to novo slovenščino, med seboj ne razumemo, drugega ne kaže, kakor culico na hrbet in »alo marš« na Prajzovsko, se blažene nemščine učiti. Onega g. profesorja stare »pauverske slovenske špraha« pa prosimo, kadar zopet misli enkrat nas Št. Iljčane s svojim pohodom počastiti, naj se s tisto staro »špraho« več ne muči, da nas ne bode več po trebuhu grizlo, kakor zadnjič. Saj pa tudi nismo vedeli in zamogli razločiti, ali je v njegovi stari »pauverski sprahi« govoril nam Slovencem, ali Nemcem, ali —? Po stari »pauverski slovenski šprahi« se takemu govoru pravi »miškolanc«.

Iz Celja. (»Dijaška kuhinja v Celju.«) [Dalje.] Anton Sušic, c. in kr. polkovnik v Celju, 10 gld.; dr. Jan. Ev. Lipold, župnik, dež. poslanec v Št. Petru pod Sv. gorami, 5 fl.; Jakob Menhart, kaplan pri Veliki Nedelji, 2 fl.; Jurij Sok v Moškancih 1 fl.; Ivan Vilhar v Ljubljani, 5 fl.; Fr. Smrečnik, župnik v Št. Ilju pri Gradci, 3 fl.; Fran Eller, učitelj na Zili, 2 fl.; Peter Erjavec, župnik v Trbovljah, 5 fl.; Martin Brezovnik, župnik pri Sv. Martinu na Pohorju, 10 fl.; Ivan Rogina, župan v Podgorji, 1 fl.; Anton Kupljen, c. kr. notar v Črnomlju, 3 fl.; dr. Dragotin Treo, odvetnik v Postojni, 2 fl.; Anton Klemenčič, župnik v Borovljah, 2 fl.; Ant. Ostrožnik, župnik v Pamečah, 2 fl.; Fran Jerše, c. kr. davkar v Laškem trgu, 3 fl.; Val. Par, župnik v Gotovljah, 5 fl.; Franc Maržič v Slov. Gradcu, 50 kr.; Gašpar Šorn, župan v Grajski vasi, 1 fl.; Matija Vogrin pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, 50 kr.; Fran Vračun, kaplan pri Sv. Ilju pod Turjakom, 2 fl.; Matija Bobnar, župan v Lahoviču, 20 kr.; J. Kolarič, župnik pri Sv. Martinu na Paki, 5 fl.; Vojteh Candolini v Kostanjevici, 2 fl.; Jos. Drdlika, provis. v Gorenčah, 2 fl.; Alojzij Jug, posestnik v Rušah, 1 fl.; Ferdo Jahn, župnik pri Sv. Petru v Sav. dolini, 5 fl.; Janez Topolšek, klobučar v Šoštanji, 1 fl.; Jurij Kopriva, župnik v Silah, 1 fl.; Gregor Presečnik, župnik v Podgorji, 2 fl.; M. Stoklas, dekan v Braslovčah, 3 fl.; Franc Peklar v Dolu, 2 fl.; I. Kozinc, žup. v Slivnici, 2 fl.; Ribar, žup. pri Sv. Vidu na Planini, 5 fl.; Iv. Kavčič, c. kr. blagajnik v Klausnu, 1 fl.; Ivan Gajšek, župnik pri Sv. Vidu, 3 fl.; Anton Križnik, c. in kr. vojni kaplan v Gradcu, 3 fl.; M. Šmid, župnik v Solčavi, 3 fl.; Anton Kukovec Sturman v Št. Vidu, 50 kr.;

Vid Janžekovič, kaplan čadramski, 1 fl.; Franc Krajnc, nadučitelj v Slivnici, 2 fl.; Mihael Kuder, veleposestnik v Voglajni, 5 fl.; Ferdinand Rosman, strežaj v bolnici v Knittelfeldu, 1 fl.; Volilo raj. župnika Janeza Novak na Vidmu, 50 fl.; Josip Klinc, nadučitelj v Artičah, 1 fl. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. Veličanstvu svetlemu cesarju je bil v soboto grof Badeni. Cesar so mu naročili, naj sestavi novo ministerstvo. Badeni se je sicer vrnil na Gališko, pa okoli 1. oktobra pride na Dunaj, in takrat dobimo zopet nove ministre. — V torek so pri občinskih volitvah na Dunaju liberalci povsod propadli, zmagali so krščanski kandidati. Le v 10. okraju pride do ožje volitve, toda ne na korist liberalcev. Drugi razred voli dne 23., prvi pa dne 26. septembra.

Češko. Čehi so Slovence v Pragi vsprejeli, kakor le brat more vsprejeti brata. Čehi bi lahko nam mnogo koristili, ko bi češki narod bil edin! — Mladočeška poslanca Pacak in dr. Gregr sta pred tednom sklicala shod, kjer sta govorila o novem ministerstvu Badeni.

Štajarsko. Občine Ptuj, Brežice, Podčetrtek, Kozje in Bizeljsko so imenovala cesarskega namestnika Kübecka častnim občanom. — V Wundschuhu so v nedeljo volile izrekli popolno zaupanje Kalteneggerju. — Glavni shod štajarske učiteljske zaveze je bil letos v Voitsbergu.

Koroško. Znani Mac Nevin je postal svetovalec pri deželni vladi, vendar pa še ostane celovski okrajni glavar in bržčas neprijatelj Slovencev. — Pl. Rainerja, ki so mu Celovčani dali politično zaušnico, se je usmilila trgovinska zbornica, ter ga izvolila državnim poslancem. — V Brežah je bil v ponedeljek grozovit požar, ki je uničil dve cerkvi in blizu 60 poslopij.

Kranjsko. V Ljubljani je bil nedeljo običajni shod katoliškega delavskega društva. Sprejela se je resolucija, v kateri se odločno obsoja slavljenje 20. sept. v Rimu. — Katoliško politično društvo za Vipavo je imelo v nedeljo prav dobro obiskan shod.

Primorsko. Slovenske kmečke občine na Goriškem so izvolile v deželni zbor dr. A. Gregorčiča, Iv. Lapanja, župnika Grča, profesorja Berbuča, dr. Abrama in župana Muho. Zadnja dva sta zmerna Slovenca. Zmernost nasproti zagrizenim Lahonom ni na mestu! — Tržaški mestni očetje so se v ponedeljek hoteli posvetovati o resoluciji gledé 20. septembra; pa župan dr. Pitteri je napovedano sejo moral preklicati.

Dalmatinsko. Volitve v deželni zbor so končane. Hrvaška narodna stranka je pridobila eden mandat in ima 22 poslancev, torej večino v zbornici; Srbi imajo 9 glasov, Lahi 6; pravaša so zgubili 3 mandate. Prihodnji deželni glavar bode bržčas dr. Klaič, ker je dosedanji deželni glavar, Gjuro Conte Vojnovič, oni dan umrl.

Ogersko. Vodstvo matičnih knjig bode državo stalo na leto 12 milijonov. Lep denar! Tudi pri nas bi nekateri radi podržavili rojstne, mrtvaške in poročne knjige. Drugače si ne moremo tolmačiti marsikatero nepotrebne naredbe gledé župnijskega uradovanja. — Svetli cesar so pomilostili one rumunske voditelje, katere so lani zaradi spomenice na vladarja Madjari vtaknili v ječo.

Gališko. Gališki škofje so izdali skupen pastirski list gledé na bodoče deželnozborske volitve. V njem svarijo vernike pred nevarnimi hujskaci in priporočajo

odločno katoliške kadidate. Mnogi trdè, da so gališki škofje ta list izdali na ljubav poljskim plemenitašem.

Vnanje države.

Rim. V ponedeljek so vsprejeli papež 30 odličnih katoliških Koptov iz Egipta, ki so se sv. očetu zahvalili za okrožnico. Papež so jim naznanili, da bodo ustanovili dve novi škofiji v Koptih.

Italijansko. Dne 20. septembra ostaneta od poslanikov samo angleški in nemški v Rimu. Ali so papež Angležem in Nemcem kaj hudega storili? Ne! — V Rimu imajo te dni shod italijanski telovadci; prišlo je tudi več nemških »turnerjev«.

Francosko. Ravnatelj in oba svetovalca francoske južne železnice so oproščeni. Ali pa tudi pred Bogom? — Ob nemški meji so bile velikanske vojaške vaje. Udeležil se jih je tudi ruski general Dragomirov v imenu carja.

Nemško. Tudi pruski Poljaki niso hoteli slaviti 25letnice Sedana. Sedaj jih nemški listi hudo napadajo ter pozivajo vlado, naj ukrene, da bodo Poljaki zana-prej izključeni od državnih služeb. Ali pa tudi od državnih dolžnostij?

Rusko. Prihodnje leto meseca maja se bode dal car kronati v Moskvi. K temu vabi že zdaj one vladarske rodbine, s katerimi je v sorodstvu, pa tudi predsednika francoske republika, Faureja.

Bolgarsko. Ministerski predsednik, Stojlov, je poslal vsem prefektom ali okrajnim glavarjem pismo, v katerem jih pozivlje, naj mu naznanijo, kako bi se dala sedanja volilna pravica najbolje in najpravičnejše predrugačiti. Že prihodnje sobranje bode o tem sklepalo.

Srbsko. Liberalci so imeli oni dan v Belemgradu shod. Zborovalci so proglasili bivšega regenta Rističa za strankarskega vodjo in so mu tudi izročili predsedstvo. Nato je Ristič govoril o sedanjih razmerah na Balkanu.

Špansko. Ustaja na Kubi napravlja vladi vedno več skrbi. Drugi mesec zopet tje pošlje 25tisoč vojakov. Tudi je že pripravljen večji odlelek brodovja. To vse stane veliko denarja; pa prav se zgodi Špancem, ki so do zdaj Kubance le drli! Kdor ima dolžnosti, naj ima tudi pravice!

Za poduk in kratek čas.

Mihaelu Srncu v spomin.

(Konec.)

Rajnik je bil velik dobrotnik cerkev. Mnoga leta od 1874. do 1887. je bil ključar farne cerkve v Rušah, in s tem storil mnogo v čast božjo. Zaradi mnogih opravil se je odpovedal tej časti, toda pri cerkvi na ruškem pokopališču je ostal ključar do svoje smrti. Ves ta čas od 1873 do 1895 je to cerkvico čisto sam oskrboval; dal je pokriti cerkev in zvonik, skrbel za svečavo in perilo, kupil novo mašno knjigo in plašče, dal večkrat orglje popraviti, oskrboval službo božjo in tako zelo mnogo žrtvoval za to cerkvico. Tudi pri jako lični cerkvi na Smolniku, katero je zidal rajni Luka Hleb, je bil poleg njega Marolt največji dobrotnik. Sploh, kedar se je pobiralo za cerkvene potrebe, bil je Marolt med prvimi, ki je z obilnim darom prihitel na pomoč.

Kot veren kristjan je bil rajnik poseben prijatelj in dobrotnik duhovnikov, ter pogostno zatrjeval: »Kar sem dal duhovnikom, mi je Bog vse obilno povrnil«. Čeprav do vsakega gostoljuben, je vendar posebno rad duhovnike sprejemal v svoji hiši in je večkrat rekel, da ga posebno veselijo, če ga obiše kak duhovnik. Ne le

domače duhovnike, temveč tudi tuje je rad vabil na svoj dom. Da, l. 1883. je celo bogoslovce mariborske povabil, da naj pridejo pri majnikovem izletu na njegov dom, ter jih je vse, okrog 50, lepo pogostil. Zato je bil znan mnogim duhovnikom naše škofije in gotovo mnogi gospodje, prebravši te vrstice, ga bodo v pobožni molitvi priporočili usmiljenemu Bogu. Bil je Marolt tudi sicer velik dobrotnik duhovnikov. Posebno domači kaplani so imeli v njem blagega dobrotnika. Omenim naj le, da jih je poleg drugih dobrot skozi trideset let brezplačno oskrboval z vsemi drvami, kar so jih potrebovali. Zato so tudi k njegovemu pogrebu prišli 4 bivši ruški kaplani, izkazat mu svojo hvaležnost in ljubezen.

Še nekaj naj omenim, kar tudi znači rajnika globoko pobožnost. Kakor vsakega vernega kristjana, vleklo je tudi njega srce tje v središče sv. cerkve, v Rim, kjer stolujejo poglavar sv. cerkve. Ko so l. 1881. potovali Slovani v Rim, zahvalit se sv. očetu, da so z okrožnico »Grande munus« tako počastili slovanske rodove, pridružil se jim je tudi rajni Marolt. Obiskal je razne najznamenitejše božje poti na Laškem, molil na grobu sv. Petra in imel tudi srečo, videti sv. očeta Leona XIII. O, kako mu je vselej veselja zažarelo oko in se mu nasmehnila lica, kadar je začel pripovedovati o tej svoji poti! S posebnim veseljem je pravil, da so ga sv. oče celo za ramo prijeli in ogovorili z besedami: »Robustus agricola«. — Krepak kmetovalec! — Dosti lepega bi še imel povedati o rajnem Maroltu, toda hiteti moram h koncu in hočem le še nekaj povedati o njegovi boleznini smrti. Kakoršno življenje, takšna smrt — uresničilo se je tudi pri njem. Lepo je bilo njegovo življenje, lepa tudi njegova smrt. Bil je rajnik velike, močne postave. Kdor ga je videl pred boleznijo, menil je, da bo še mnogo let učakal. Toda pred par leti je začel bolehati in ni bilo več pomoči. Lani v jeseni ga je posebno hudo napadla bolezen in od tedaj so njegove moči pešale. Žlasti hudo ga je mučila bolezen od letošnje velike noči sem. V tem času je kaj veliko trpel. Če si ga videl, nehoté si se spomnil pravičnega Joba v njegovih bolečinah. Toda rajnik je vse voljno prenašal. S prvega je sicer včasih potožil, da mu je težko, ker ne more več za to in ono poskrbeti, pa pozneje je vse izročil v roke božje in le rekel: »Naj se zgodi volja božja!« Tolažbe in moči v hudi boleznini je dobival v molitvi in večkratnem prejemanju sv. zakramentov. In tako je ves udan v voljo božjo zatisnil oči v nedeljo 25. avgusta ob drugi uri zjutraj.

Kako je rajnega Mihaela Srncu vse spoštovalo in ljubilo, pokazal je njegov pogreb dne 27. avgusta. Spremilo ga je k zadnjemu počitku sedem gg. duhovnikov, šolska mladina s svojimi gg. učitelji in lahko rečem, cela ruška župnija. Tudi iz sosednih župnij jih je prišlo mnogo, izkazat mu zadnjo čast, da celo več odličnih gospodov iz Maribora, med katerimi smo opazili državnega poslanca Fr. Robiča in deželnega poslanca dr. Radaja. Domači gospod župnik so mu spregovorili na grobu ganljive besede v slovo, pevci pa so mu zapeli dve žalostinki.

In sedaj se moramo, čeprav nam trga srce, posloviti se od Tebe, dragi Marolt! V naši žalosti nas le tolažijo besede sv. pisma: »Blagor mrtvim, ki v Gospodu umrjejo; odslej naj počivajo od svojega truda, zakaj njih dela gredo za njimi«. Veliko dobrega si storil v svojem življenju, gotovo ti je sedaj Gospod usmiljen sodnik in obilen plačnik. Počivaj v miru!

A. C.

Smešnica. Janezek, slab učenec, reče neko jutro materi: »Mati, danes mi prav debele hlače oblecite; danes dobimo šolska naznanila!«

Razne stvari.

(Ljudski shod) skliče »Slovensko društvo« dne 22. septembra v Kozjem v gostilnici gospé Pirhove in dne 29. septembra pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. Začetek vsakokrat ob 3. uri popoldne.

(Zborovanje) podružnice sv. Cirila in Metoda za Trbovlje in okolico bode v Trbovljah dne 22. sept. ob 3. uri popoldne v gostilnici g. Antona Volavškega z običajnim vspešdom. Po tem zborovanju bode pa volilni shod, h kateremu se zlasti vabijo volilci, ker bode poročal poslanec g. Mih. Vošnjak o svojem delovanju.

(Na novi gimnaziji v Celju) se je za I. razred oglasilo 110, beri sto in deset nadarjenih dečkov, za pripravnico na stari gimnaziji pa samo 6, beri: šest siromačkov. Zdaj pa še naj kdo reče, da slovensko-nemška gimnazija v Celju ni potrebna! Pač pa je popolnoma nepotrebna pripravnica!

(Imenovanje v finančni službi.) Finančno ministerstvo je imenovalo g. Ed. Wieslerja zemljemerem družega razreda v Slov. Gradcu.

(Štajarski deželni odbor) bode skrbel od sedaj naprej za nemške Rajfajzove posojilnice na ta način, da bode sprejemal denar od močnejših posojilnic ter ga oddajal slabejšim. Da so mu pa slovenske posojilnice samo »trn v peti«, to vsakdo vé.

(Viničarsko šolo) namerava ustanoviti vinarski odsek štajarske kmetijske družbe v Ljutomerskih goricah. Taka šola je ondi tudi zelo potrebna, ker je trtna uš v teh goricah že mnogo škode napravila.

(Bela žena.) Dne 12. sept. je nagle smrti umrl v Celju g. Boštjan Kregar, učitelj na slovenski šoli za celjsko okolico. Svetila mu večna luč!

(V Loki pri Zidanem mostu) je prodal graščak J. Gunkel svojo graščino s pripadajočim posestvom vred g. pl. Lomerju z Dunaja za 61tisoč gld.

(Društvo »Kmetovalec« v Gotovljah) priredi veselico s tombolo in šaloigro »Kje je meja« v prostorih g. Ivana Kopriva v Gotovljah, dne 22. sept. Čisti dohodek je namenjen za ustanovitev društvene ameriške trtnice. K obilni udeležbi prijazno vabi odbor.

(Narodna čitalnica v Ptuj) priredi v nedeljo, dne 22. sept. v »Narodnem domu« I. veliki tamburaški koncert, obstoječ iz 10 novih točk. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za ude ptujske čitalnice 30 kr., za neude 50 kr., za kmete in dijake 20 kr. za osebo. Za nakup 16 tamburic se je izdalo 250 gld.; zatorej se bodo pri blagajnici doneski v ta namen hvaležno sprejemali.

(Ptujskim okoličanom!) Kmetijsko bralno društvo v Krčevini pri Ptuj in bralno društvo v Podvincih priredita v nedeljo, dne 22. sept. po večernicah v okoliški šoli podučno prednašanje z govori, deklamacijami in s petjem. K obilni udeležbi vabita ude in prijatelje obeh društev

Odbora.

(Na Framu) dobijo za župnijsko cerkev nov lepo slikan križev pot, katerega bodo ondi blagoslovili čast. P. Nikolaj Meznarič dne 29. sept. (na Šmihelsko nedeljo) ob 1/2 10. uri dopoldne.

(Dijaški kuhinji v Mariboru) je daroval č. g. Jož. Zidanšek, profesor bogoslovja, 10 fl. — Zopet omenimo, da ima to važno društvo jutri ob 11. uri glavni zbor v slov. čitalnici.

(Odlikovan rojak.) Gosp. Mihael Razlag, ki je letos na razstavi v Kairi v Egiptu dobil zlato kolajno za razstavljeni oblačila, je dobil te dni zlato kolajno tudi na mednarodni razstavi v Parizu.

(Požar.) Dne 10. sept. je pogorel posestnik Jurij Travnikar v Pišecah. Zgorelo je poslopje, poljski pridelki in celo nekaj denarja. Zanetil je njegov 4letni sin.

(Obravnava pred porotniki) proti odgovornemu uredniku »Slov. Gospodarja«, ki je koncem julija bila preložena, bode v petek, dne 27. sept. v Celju.

(Zavarovanje zvonov proti poku.) Pri Sv. Nikolaju na Drazlinji je počil zvon; ker pa je bil proti poku zavarovan pri »Unio catholica«, je ta družba kupila nov še 17kg težji zvon, ki ga je zлил g. Jan. Frisch v Gradcu.

(Volilski shod v Slov. Bistrici) v nedeljo je bil prav dobro obiskan. Volilci so izrekli popolno zaupanje gg. poslancema prof. Robiču in dr. Radaju; č. g. dr. Gregorčec pa je priporočal dve resoluciji glede na izstop iz deželnega zbora in na volilno pravico. Obe resoluciji sta se navdušeno vsprejeli. — Po shodu pa so prišli vrli tamburaši in pevci v P. Novakovo gostilnico, in začela se je prijetna prosta zabava.

(Spremembe posesti.) Deželni poslanec gosp. dr. Ivan Dečko je kupil v Gaberji pri Celju veleposestvo »Köttinghof« za 26.000 fl.; ključarski mojster gosp. J. Rebek pa je kupil v Celju Franc Matasekovo hišo za 6000 fl.

(Krščanski tovarnar) je g. Ivan Schindler, izdelovalec raznih strojev v Himbergu pri Dunaju. Več pové njegovo naznanilo.

(Iz Marjinega Celja.) Čast. P. Rihard Selevšek, naš rojak iz Trbovolj, je postal župnijski upravitelj in dekan Marijacejski.

(Snež.) Dne 15. septembra je snežilo na Gornjem Štajarskem. Najvišje planine so že več dni pokrite z belo odejo. Vsled tega je pri nas bilo precej hladno.

(Sv. misijon na Hrvaškem) ob štajarski meji sta obhajala dva dalmatinska jezuita, in sicer od dne 18. do 25. avg. na Vinigori pri Deseniču in od 25. do 31. avg. pri Sv. Katarini za Sotlo.

(Nesreča po sv. misijonu.) Te dni je padel pri Sv. Katarini za Sotlo neki mož s kozolca, si vrat zlomil in mahoma umrl. Ljudje zdaj hvaležno pravijo: »Hvala Bogu za misijon, katerega se je tudi ta nasrečnik udeležil!«

(Samomor v Celju.) Dne 10. sept. se je s samokresom končal usnjar Herzman. Uzrok temu činu je dolgotrajna bolezen.

(V Savo skočila) je dne 16. sept. ob 5. uri zjutraj 43 let stara lončarica Jozefa Krajnc iz občine Senovo na rajhenburskem brodu, z besedami: »Zdrav ostani, ljubi moj mož Tone!« V 12 minutah sta jo iz Save izvelkla M. Sajevec in njen mož; toda bila je že mrtva. Uzrok njene smrti je zguba neke pravde.

(Roparski napad.) Ko so oni dan žendarji gnali nekega prašičjega tihotapca, napadli so jih lopovi v gozdu pri Podčetrtku ter ujetnika rešili. Žendarja pa so dva težko ranili.

(Duhovniške spremembe.) Umrl je dne 15. sept. v Gleichenbergu č. g. Jan. Nep. Kunej, župnik pri Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah, v 60. letu svoje dōbe. Naj v miru počiva! — Provizor pri Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah je postal č. g. Valentin Vogrinc.

(Priporočba.) Zavarovanja vseh vrst pri »Unio Catholica«, Gradec, Radecki-jeva cesta št. 1. Zastopniki na deželi se želijo.

Loterijne številke.

Trst 14. septembra 1895:	70,	4,	36,	45,	61
Linc	42,	25,	7,	65,	35

Hennebergova svila

12-16

— edino le pristna, če se naroči naravnoč pri mojih tovarnah — črna, bela in barvana, m. od 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damast itd. (blizo 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcev itd.). Poštine in carine prosto na dom. Vzorci obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje.

Tovarne za svilo **G. Henneberg** (c. in kr. dv. lif.), Zürich.

Naznanilo.

1-2

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Koroščah ima svoj redni občni zbor dne 29. septembra 1895 ob 3. uri popoldne v dvorani Posojilnice.

Dnevni red:

1. Pozdrav in poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Govor o ljudski vzgoji.
4. Volitev načelstva.
5. Razni nasveti.

Gosti dobro došli! — Prosta zabava v Vidmarjevi gostilni, hiša g. Petra Dobnika.

Službo v kakem farovžu išče kuharica primerne starosti, večša vsakega gospodarskega dela, pridna, zvesta in pohlevna, katera je že nekaj let hvalevredno pri nekem župniku gospodinjila, pa je zavoljo smrti svojega gospoda to službo izgubila.

Več pové upravištvo „Slov. Gosp.“

Na prodaj

je posestvo, katero meri čez 8 oralov, na lepem prostoru, z lepim sadunosnikom, travnikom, njivami in lepim hrastovim gozdom. Hiša je zidana, v dobrem stanu, še celo nova z opeko pokrita, pripravna je za kakega si bodi rokodelca ali pa za pokojnika, ker stoji pri cesti na lepem prostoru 4 minute od župnijske cerkve v Kostivnici, blizu Rogaške Slatine. Pogoji so lahki.

Več pové gospod Adelstein v Slov. Bistrici.

1-4

IVAN SCHINDLER
Izdelava različnih strojev in naprav za kmetijstvo in vinogradništvo. Kataloge in cene pošiljam na zahtevo. Njegovih strojev in naprav je v vsaki kmetijski in vinogradniški hiši potrebno imeti. Njegovi stroji so izredno preprosti in robustni, zato so zelo priljubljeni. Njegovi stroji so izredno preprosti in robustni, zato so zelo priljubljeni.

V sled tehniških preizkav o vrenju se mošt iz grozdja, sadja in jagod zdatno zboljša, ako se vrenje pouspeši z očiščenimi drožmi mošta iz grozdja, sadja in jagod.

Ti pridelki se odlikujejo po večji trpežnosti, večjem alkoholu in boljšem okusu. Mošt iz sadja in jagod je precej vinskemu moštu podoben. Kar se za očiščene droži več izda, ne pride v poštev z dobičkom.

Podpisani je leta sem proučeval razne vinske droži, ter prodaja vino- in sadjerejem očiščene droži. Droži se posebno varno kot vrejejoče razpošiljajo in je zaračunim, kolikor jih je po pridjanem poduku potrebno za vrenje 10 do 12 hektolitrov mošta, po 5 fl. Kdor več potrebuje, se mu, kolikor jih je treba za 10 do 12 hl, zaračunijo po 3 fl. — Knjižice o rabi očiščenih drožij pošiljam za-stonj in franko.

Ker je o branju mnogo naročb, prosim, naj se očiščene drože že zdaj naročijo, da bom pravočasno poslal, in doda, do kdaj jih naj pošljam.

Prosim, naj se posestniki o važnosti očiščenih drožij prepričajo ter se s svojimi skušnjami priporočam:

Kemični laboratorij dr. Oskarja Bernheimer

2-2

Oddelek za očiščevanje drožij Dunaj, I., Rauhensteingasse 5.

Izdajatelj in založnik kat. tisk. društvo.

O branju

1-3

priporoča nove polovnjake, kakor tudi manjšo posodo z železnimi obroči in merjeno po najnižji ceni

Feliks Schmidl,

sođar v Mariboru, Koroške ulice 18.

Razpisana

je služba **organista in cerkovnika** v Libeličah blizu Spod. Dravograda na Koroškem. — Dohodki so dobri; združena je s službo mala kmetija in mogoč tudi postranski zaslužek. Posebno ugodno bi bilo za kakega rokodelca.

Prošnje naj se čim preje pošljejo far-nemu predstojništvu v Libeličah (Leifling) na Koroškem.

1-2

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trisreure čistilne mline za žito rezalnice za krmo aparat proti peronosperitlačilnice za vino tlačilnice za sadje mline za sadje predmete za klet, sesalnice za vso nameno, kakor v obdobju vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ
2/2 Praterstrasse Nr. 49

Bogato ilustrirani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastavljajo in postajajo prostoci.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo. Cene se se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Izborna postojnsko apno,

katero je prav mastno in se jako dobro narase, se prodaja prav po ceni v vsaki množini in vsakem času pri stalni apnenci

Jož. Š. ajger v Postojni. 21

1-3

Najcenejši kup.

Karol Gaber,

trgovina z manufakturnim blagom,

Maribor, Glavni trg, št. 19. „K Tirolecu“

in št. 16. „K novi frančiškanski cerkvi“

priporoča svojo dobro odbrano zalogo blaga za možko in deško obleko, loden, pal-mastone za zimske suknje, blago za žensko obleko, kasane, flanele, loden za dame, modni barhant za pluze in oblačila, barvani in obšiti barhant itd.

Velika izbira zimskih robcev, posteljnih odej, flanelnih odej, koc.

Dalje velika izbira moškega in ženskega perila, moderecev, spodnje obleke iz klobučine in barhanta, predpasnikov itd.

Dobro prebrana zaloga platna, plaht, šifona, gradna, oksforda, Jäger-sraje, nogovic, špic, raznih nastavkov.

Vse potrebščine za krojače in šivilje. Najnižja cena. Pazljiva postrežba.

Samo na glavnem trgu št. 16. in 19.

Kneippova kava

v rudečih zavitkih s podobo župnikovo, nadome-stuje bobovo kavo.

od bratov

Oelz

v Bregenz-u.

V kraje kjer se naši pridelki ne dobé, razpošiljamo pošne zavitke po gl. 2/10.

Odgov. urednik B. Ferk.

Tisk tiskarne sv. Cirila.

(Odgov. L. A. Brože.)

Naznanilo.

1500 izvrstno vkoreninjenih, ameriških trt — Riparia — ima po nizki ceni na prodaj in želi prodati to jesen

Karl Stigl,

2-3

posestnik na Slatini (Štajarsko.)

Med. doktor Hinko Šuklje,

večletni asistent dr. Valente, profesorja porodništva in primarija kirurgije dr. E. Schleimer-ja, ordinira v Celji, Graška cesta (Grazer-Strasse) št. 15, I. nadstropje, vsaki dan od 9.—11. ure dopoldne in pa od 3.—4. ure popoldne.

3-3

Želim v najem vzeti prodajalnico. A. M. L. poste restante Slov. Bistrica.

4-4

Najboljše molitvenike

v slovenskem in nemškem jeziku, različno vezane, svilenat papir v 80 barvah, bliščec papir eno- in dvobarven, zlat papir gladek in stiskan, cvetlični listi in drugi deli umetnih cvetlic, manchete za cvetlice in papir s čipkami priporoča na izbiro po nizki ceni 22-37

Andrej Platzer,
(prej E. v. Ferline)
gospoše ulice št. 3, v Mariboru.

Gostilničar

išče gostilno na več let v najem dobiti. Kdo, pové upravištvo tega lista.

2-3